

מרד ירבעם פרק י"א, פסוקים כו-כח

רקע למורה

בפסוק כ"ו אנחנו פוגשים דמות חדשה שמופיעה בפרקי שלמה - ירבעם בן נבט. ירבעם היה 'אפרתי' בן לשבט אפרים (בשונה מן הביטוי 'אפרתי' - מהעיר אפרת - בית לחם במגילת רות א', ב), מהעיר צרידה, שם אימו האלמנה היה צרועה. ירבעם היה פקיד בממלכת שלמה, וממונה על בניית המילוא בירושלים. שלמה הפקיד אותו "לכל סבל בית יוסף", כלומר, על כל עובדי הכפייה והמס משבט אפרים ומשבט מנשה שגויסו למיזמי הבנייה הממלכתיים. בפסוק כ"ו, אנחנו קוראים שירבעם מרד במלך שלמה: "וַיִּרְס יָד בְּמֶלֶךְ". בפסוק כ"ז נאמר: "זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר הָיִים יָד בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּנָה אֶת הַמִּלּוֹא סָגַר אֶת פֶּרֶץ עִיר דָּוִד אָבִיו". ירבעם מוצג לכאורה בפסוקים אלו כאחד מן האויבים שפוגעים בשלמה ובממלכתו, בדומה לאויבים המוזכרים בפסוקים י"ד-כ"ה.

מהו מרד ירבעם?

על פי המסופר בפסוק כ"ז הסיבה למרד נעוצה בעובדה ש: "שְׁלֹמֹה בָּנָה אֶת הַמִּלּוֹא סָגַר אֶת פֶּרֶץ עִיר דָּוִד אָבִיו". כלומר, שלמה השלים חלק בחומה שבנה דוד אביו ("בָּנָה אֶת הַמִּלּוֹא"). הכתוב לא פירש כיצד השלמת בניית המילוא קשורה למרד. חז"ל ופרשנים רבים סבורים כי הפסוקים מתארים שינויים שעשה שלמה בעיר דוד שרוח העם לא הייתה נוחה מהם. לפי רבי יוחנן (סנהדרין ק"א ע"ב) מדובר בסגירת פתח בחומת העיר שדוד המלך פרץ עבור עולי הרגלים. שינוי זה הקשה על העלייה לרגל למקום המקדש (דעת מקרא). בשיעורים הקודמים למדנו על מפעלי הבנייה הרבים של שלמה. ייתכן, שיש בביקורת של ירבעם על בניית המילוא ביטוי לתלונה שתישמע במפורש בפרק הבא - בגלל מפעלי הבנייה הרבים של שלמה (כמו - בניית בית המקדש, בית המלך, ערי רכב ועוד) הוכבד מאוד העול הכלכלי על תושבי הממלכה.

הצעה ללמידה:

מרד ירבעם - עיון בפרק י"א פסוקים כו-כ"ח.

משימת קריאה

- נקרא את הפסוקים ונענה על השאלות:
- מי היה ירבעם בן נבט?
  - מה היה תפקידו בממלכת שלמה?
  - מדוע מרד ירבעם בשלמה?

שאלה לדיון:

על פי פסוקים כו-כ"ח, מה מבטא המרד של ירבעם בשלמה? מהי המשמעות של המרד?